

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

งานสำรวจฐานทรัพยากรท้องถิ่น

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) ..... บ้านดงฤๅษี.....
ตำบล/แขวง ..... บ้านโฮ่อง ..... อำเภอ/เขต ..... บ้านโฮ่อง ..... จังหวัด ..... ลำพูน.....

สนองพระราชดำริโดย...

เทศบาลตำบลบ้านโฮ่อง

อำเภอบ้านโฮ่อง จังหวัดลำพูน

ใบงานที่ ๑

เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

๑. ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน (ที่เป็นทางการ) ..... ดงฤๅษี ..... ชื่อชุมชนที่ชาวบ้านเรียก ..... ดงฤๅษี .....

๒. ที่ตั้ง หมู่ ๘ ซอย ..... ถนน ..... แขวง/ตำบล ..... บ้านไธสง .....

เขต/อำเภอ ..... บ้านไธสง ..... เทศบาล ..... ตำบลบ้านไธสง ..... จังหวัด ..... ลำพูน .....

เส้นทางหลวง หมายเลข ..... เส้นทางท้องถิ่น ..... - .....

๓. ข้อมูลทางศาสนา พุทธ วัด ๑ แห่ง เจ้าอาวาส ..... รูป พระ ..... รูป
- อิสลาม มัสยิด ..... แห่ง อิหม่าม ..... คน
- คริสต์ โบสถ์ ..... แห่ง บาทหลวง ..... คน
- อื่นๆ เช่น ศาลเจ้า โรงเจ สถานปฏิบัติธรรม ..... แห่ง

๔. จำนวนประชากร ..... ๒๗๑ ครัวเรือน จำนวนพื้นที่ ..... ๕๐๐ ตารางกิโลเมตร

จำนวนประชากร	๖๕๐ คน	ชาย	๓๐๗ คน	หญิง	๓๔๓ คน
เด็กเล็ก (แรกเกิด -๑๒ปี)	๔๙ คน	ชาย	๒๒ คน	หญิง	๒๗ คน
วัยรุ่น (๑๒-๑๘ ปี)	๒๔ คน	ชาย	๑๒ คน	หญิง	๑๒ คน
วัยทำงาน (๑๘-๖๐ ปี)	๓๓๖ คน	ชาย	๑๖๖ คน	หญิง	๑๗๐ คน
ผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป)	๒๔๑ คน	ชาย	๑๐๗ คน	หญิง	๑๓๔ คน

หมายเหตุ : พิมพ์วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๕

ข้อมูลจากรายงาน : นายสมยศ ศรีอรรถิกานันท์

๕. ข้อมูลสถานศึกษาที่เปิดให้บริการ

☐ อนุบาล	-	แห่ง	☐ ประถมศึกษา	-	แห่ง
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	-	แห่ง	☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	-	แห่ง
☐ ปวส./อนุปริญญา	-	แห่ง	☐ ปริญญาตรี	-	แห่ง
☐ สูงกว่าปริญญาตรี	-	แห่ง	☐ อื่นๆ	-	แห่ง

โรงเรียน /สถานศึกษา

ชื่อโรงเรียน / สถานศึกษา .....

ผู้อำนวยการโรงเรียน /สถานศึกษา .....

จำนวนครู .....

จำนวนนักเรียน .....

โรงเรียน /สถานศึกษา

ชื่อโรงเรียน / สถานศึกษา .....

ผู้อำนวยการโรงเรียน /สถานศึกษา .....

จำนวนครู .....

จำนวนนักเรียน .....

(หมายเหตุ : หากมีสถานศึกษามากกว่า ๒ แห่ง สามารถเพิ่มข้อมูลของสถานศึกษาได้ตามจริง)

๖. ข้อมูลบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถานที่ตั้งของหมู่บ้านสังกัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล อื่นๆ .....

ผู้บริหาร ชื่อ - สกุล .....

นางศรีรัตน์ เขียวสิงห์ .....

ตำแหน่ง .....

๗. ศูนย์สุขภาพชุมชน /โรงพยาบาล .....

๘. สถานีตำรวจ .....

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

๙. การประกอบอาชีพ

๙.๑ ด้านเกษตรกรรม

พื้นที่ทำนา ..... ๗๔.๙๕ ไร่ (๓๕ ครัวเรือน)

๑ ข้าวเหนียว ๔ ..... จำนวน ..... ๗๔.๙๕ ไร่ (๓๕ ครัวเรือน)

พื้นที่ทำสวน ..... ๕๘๘.๒๙ ไร่ (๒๑๘ ครัวเรือน)

พืชสวนที่สำคัญ ได้แก่

๑ มะม่วง ..... จำนวน ..... ๔๑๕.๙๑ ไร่ (๑๕๖ ครัวเรือน)

- มะม่วงเขียวมรกต (ทองคำ) ..... จำนวน ..... ๒๗๓.๔๔ ไร่ (๑๐๑ ครัวเรือน)

- มะม่วงมหาชนก ..... จำนวน ..... ๔๖.๘๗ ไร่ (๒๒ ครัวเรือน)

- มะม่วงแดงจักรพรรดิ ..... จำนวน ..... ๓.๕๘ ไร่ (๓ ครัวเรือน)

- มะม่วงงาช้างแดง ..... จำนวน ..... ๑๘.๘๕ ไร่ (๓ ครัวเรือน)

- มะม่วงอาร์ฮูทู่ ..... จำนวน ..... ๑๓.๑๙ ไร่ (๘ ครัวเรือน)

- มะม่วงมันศรีวิชัย ..... จำนวน ..... ๒๑.๐๒ ไร่ (๓ ครัวเรือน)

- มะม่วงพันธุ์จินหวง ..... จำนวน ..... ๑๖.๔๙ ไร่ (๑๐ ครัวเรือน)

- มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง ..... จำนวน ..... ๑.๑๓ ไร่ (๑ ครัวเรือน)

- มะม่วงพันธุ์อื่นๆ ..... จำนวน ..... ๒๑.๓๔ ไร่ (๕ ครัวเรือน)

๒ ลำไย ..... จำนวน ..... ๑๖๗.๑๖ ไร่ (๕๙ ครัวเรือน)

- ลำไยพันธุ์อีดอ ..... จำนวน ..... ๑๖๔.๐๘ ไร่ (๕๘ ครัวเรือน)

- ลำไยพันธุ์สีชมพู ..... จำนวน ..... ๓.๐๘ ไร่ (๑ ครัวเรือน)

๓ องุ่น ..... จำนวน ..... ๑.๑๓ ไร่ (๑ ครัวเรือน)

๔ พืชผัก ..... จำนวน ..... ๔.๐๙ ไร่ (๒ ครัวเรือน)

พื้นที่ทำไร่ ..... ๑๐.๐๐ ไร่ (๒๑ ครัวเรือน)

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน : สำนักงานเกษตรอำเภอ

ปลุสสัตว์

จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยรวม

โคเนื้อ	๓ ตัว	ไก่พื้นเมือง	๗๙๓ ตัว	ไก่เนื้อ	๘,๗๐๐ ตัว
เป็ด	- ตัว	ไก่ไข่	๕๒ ตัว	อื่นๆ	- ตัว

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน : สำนักงานปลุสสัตว์อำเภอ

ประมง

แหล่งน้ำสาธารณะเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ	-	แห่ง	พื้นที่	-	ไร่
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเอกชน	-	แห่ง	พื้นที่	-	ไร่
ทำเทียบเรือ/สะพานปลา จำนวน	-	แห่ง			
ผลผลิตสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยง	-	ตัน/ปี			
ผลผลิตสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะ	-	ตัน/ปี			
อื่นๆ	-				

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

๙. การประกอบอาชีพ

๙.๑ ด้านเกษตรกรรม

พื้นที่ทำนา .....ไร่ ..... ครัวเรือน

พื้นที่ทำสวน .....ไร่ ..... ครัวเรือน

พืชสวนที่สำคัญ ได้แก่

๑ มะม่วง .....จำนวน ..... ๓๘๕.๐๒ ไร่ (๑๑๘ ครัวเรือน)

๒ ลำไยพันธุ์อีดอ .....จำนวน ..... ๑๖๔.๐๘ ไร่ (๕๘ ครัวเรือน)

๓ ลำไยพันธุ์ลำไยสีชมพู .....จำนวน ..... ๓.๐๘ ไร่ (๑ ครัวเรือน)

๔ .....จำนวน ..... ไร่

พื้นที่ทำไร่ .....ไร่ ..... ครัวเรือน

พืชสวนที่สำคัญ ได้แก่

๑ .....จำนวน ..... ไร่

๒ .....จำนวน ..... ไร่

๓ .....จำนวน ..... ไร่

๔ .....จำนวน ..... ไร่

๙.๒ ด้านอุตสาหกรรม

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ..... - ..... แห่ง
(มีคนงานตั้งแต่ ๒๐๐ คนขึ้นไป หรือมีทรัพย์สินเกินกว่า ๕๐ ล้านบาทขึ้นไป)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ

๑ .....

๒ .....

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง ..... - ..... แห่ง
(มีคนงานตั้งแต่ ๑๐-๔๙ คน หรือมีทรัพย์สินตั้งแต่ ๑๐-๕๐ ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ

๑ .....

๒ .....

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง ..... - ..... แห่ง
(มีคนงานต่ำกว่า ๑๐ คน หรือมีทรัพย์สินตั้งแต่ ๑๐ ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ

๑ .....

๒ .....

๑๐. การพาณิชย์

ธนาคาร	-	แห่ง	สถานีบริการน้ำมัน	-	แห่ง
บริษัท	-	แห่ง	ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า	-	แห่ง
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	-	แห่ง	ตลาดสด	-	แห่ง
ร้านค้าต่างๆ	-	แห่ง	โรงฆ่าสัตว์	-	แห่ง
อื่นๆ	-	แห่ง	โรงสีข้าว	-	แห่ง

๑๑. สถานบริการ

โรงแรม	-	แห่ง		
ร้านอาหาร	๒	แห่ง	๑. ร้านวรรณรัตน์	๒. ร้านก้วยเตี่ยวแม่ดี
โรงภาพยนตร์	-	แห่ง		
สถานีขนส่ง	-	แห่ง		
อื่นๆ	-	แห่ง		

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน : กองคลัง เทศบาลตำบลบ้านไธสง

ใบงานที่ ๓

เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

๑๒.สภาพภูมิประเทศ เช่น ที่ราบ ลาดเอียง เนิน ภูเขา ลุ่ม แอ่ง **สังคมพืช** เช่น ป่าชายหาด ป่าชายเลน ป่าพรุ

หมู่บ้านดงฤๅษี เป็นชุมชนขนาดกลาง ซึ่งตั้งเป็นแนวยาวตามลำน้ำลี้ สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบ ติดกับหมู่บ้านกลางและหมู่บ้านสบล่อง มีถนนสายดงฤๅษี - บ้านกลาง - บ้านโฮ่อง เป็นถนนสายหลักที่ใช้สัญจรระหว่างหมู่บ้าน อำเภอและจังหวัดได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว มีอาณาเขตติดต่อกัน ดังนี้

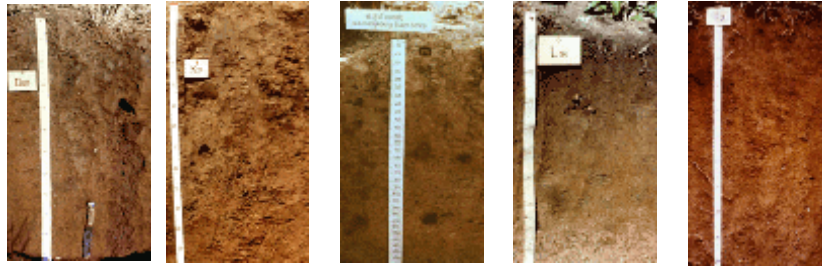
ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	บ้านม่วงโตน หมู่ที่ ๑ ต.เหล่ายาว อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	บ้านกลาง หมู่ที่ ๑๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	บ้านเหล่าหมื่น หมู่ที่ ๑๐ ต.เหล่ายาว อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	บ้านสบล่อง หมู่ที่ ๑๑ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน

๑๓.ลักษณะดิน

ชุดดิน กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ลักษณะกลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายแป้งละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพา รูปพืด ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่มีวัตถุต้นกำเนิดดินเป็นพวกตะกอนลำน้ำ พบบนสันดินริมน้ำเก่า เนินตะกอนรูปพืด หรือที่ราบตะกอนน้ำพา พบบริเวณพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินทรายแป้งหรือดินร่วนละเอียด สีดินเป็น สีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนแดง บางแห่งในดินล่างลึกๆ มีจุดประสีเทาและสีน้ำตาล อาจมีแร่ไมกาหรือก้อนปูนปะปนอยู่ด้วย ดินชั้นบนมักมีปฏิกริยาเป็นกรดปานกลางถึงปานกลาง ส่วนชั้นดินล่าง ถ้ามีก้อนปูนปะปน มีปฏิกริยาเป็นกลางถึงเป็นด่างจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๗.๐-๘.๕

	อินทรีย์วัตถุ (เปอร์เซ็นต์)	ฟอสฟอรัส (ส่วนต่อล้านส่วน)	โพแทสเซียม (ส่วนต่อล้านส่วน)	ความเป็นกรดเป็นด่าง (pH)
ดินบน	๒.๖	๙๘.๗	๒๗๒.๘	๖.๐-๗.๐
ดินล่าง	๑.๙	๔๓.๑	๑๙๕.๔	๗.๐-๘.๕

*เปอร์เซ็นต์ค่าไนโตรเจน มีค่าเท่ากับ เปอร์เซ็นต์อินทรีย์วัตถุ x ๐.๐๕

ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น ข้าวโพด อ้อย ฝ้าย ยาสูบ ถั่วต่างๆ และสับปะรด บางแห่งใช้ปลูกไม้ผลหรือเป็นที่อยู่อาศัย

ปัญหา ดินกลุ่มนี้ ไม่ค่อยมีปัญหาในการใช้ประโยชน์ แต่อาจขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งชวงนาน บางพื้นที่อาจพบชั้นดานแข็งที่เกิดจากการเกษตรกรรม

แนวทางการจัดการดินเพื่อการเพาะปลูก

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนให้มีการปลูกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กก./ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กก./ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กก./ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก มีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลงพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กก./หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต

แหล่งอ้างอิง กรมพัฒนาที่ดินกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

http://oss101.ldd.go.th/web_thaisoilinf/62_soilgroup/62sg_desc/desc_33.html

๑๔. แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติ (จำนวน ความกว้าง ความยาว ปริมาณน้ำ มีน้ำตลอดปี หรือเป็นฤดูกาล)

คลอง ชื่อ ลำเหมืองน้ำเสียด
ขนาด ความกว้าง ๐.๐๐๓ กิโลเมตร ความยาว ๒.๑๔๘ กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ชื่อ ลำเหมืองบ้านโฮ้ง - ดงฤาษี
ขนาด ความกว้าง ๐.๐๐๓ กิโลเมตร ความยาว ๑.๘๑๖ กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

แม่น้ำ ชื่อ แม่น้ำลี้
ขนาด ความกว้าง ๐.๐๓๐ กิโลเมตร ความยาว ๒.๒๘๖ กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

แหล่งน้ำชลประทาน (จำนวน ความกว้าง ความยาว ปริมาณน้ำ มีน้ำตลอดปี หรือเป็นฤดูกาล)

ฝาย ชื่อ
ขนาด ความกว้าง ..... กิโลเมตร ความยาว ..... กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

คลองชลประทาน ชื่อ
ขนาด ความกว้าง ..... กิโลเมตร ความยาว ..... กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

เขื่อน ชื่อ
ขนาด ความกว้าง ..... กิโลเมตร ความยาว ..... กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

อ่างเก็บน้ำ ชื่อ
ขนาด ความกว้าง ..... กิโลเมตร ความยาว ..... กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ใบงานที่ ๔

เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

๑๘. ข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

๑. ชื่อบ้าน ดงฤๅษี เป็นชื่อที่ผสมกันระหว่างคำสองคำ คือคำว่า ดง และคำว่า ฤๅษี

“ดง” หมายถึง สภาพป่าเขาที่หนาแน่นเต็มไปด้วยไม้หลากหลาย ๆ พันธุ์ และยังเป็นแหล่งที่มีทรัพยากรอันเหมาะสม

“ฤๅษี” เป็นชื่อของพระฤๅษีสองพี่น้อง ซึ่งมีตำนานมาตั้งแต่อดีต เนื่องจากความเชื่อและศรัทธาของคนในท้องถิ่น

๒. ประวัติชุมชน ชุมชนบ้านดงฤๅษี เป็นชุมชนที่มีความน่าสนใจ เพราะมีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นด้านโบราณสถาน ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านกลุ่มอาชีพ ประชาชนมีพื้นฐานในการนับถือศาสนาพุทธอย่างเคร่งครัด มีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจ ดำเนินชีวิตในวิถีพุทธมีการทำบุญตักบาตร เจริญสมาธิ โดยมีผู้เฒ่าผู้แก่เป็นผู้นำให้คนรุ่นใหม่ ๆ ได้สืบทอดพุทธศาสนาจากรุ่นสู่รุ่นอย่างต่อเนื่อง

หมู่บ้านดงฤๅษีเป็นชุมชนขนาดกลาง พื้นที่ตั้งเป็นแนวยาวตามลำน้ำลำ ติตอยู่กับหมู่บ้านกลาง และหมู่บ้านสล้องสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบ ประชาชนส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากไทยของ ภาษาที่ใช้เป็นภาษาคำเมือง (อุ้ยอง อุ้ลาว) สำเนียงคล้าย ๆ กับคนในตัวเมืองป่าซาง หรือที่เชียงใหม่ ภาษาอื่น ๆ มีบ้าง เนื่องจากมีคนถิ่นอื่นมาสร้างครอบครัวที่นี่ แต่อย่างไรก็ตาม บุตรธิดาที่เกิดมาภายหลัง ได้ใช้ภาษาพูด เช่นเดียวกับผู้คนในชุมชนด้านการแต่งกาย ชาวบ้านส่วนใหญ่ สวมใส่เสื้อผ้าตามแบบสมัยนิยม ไม่นิยมแต่งกายตามเชื้อสายหรือชาติพันธุ์ เหมือนกับคนไทยเชื้อสายอื่น ๆ ความเป็นอยู่การสร้างบ้านเรือนในอดีต สร้างบ้านแบบสานไม้สัก ยกพื้นให้สูง เพื่อป้องกันสัตว์ป่ามาทำร้ายและป้องกันน้ำป่าเข้ามาท่วมอีกทางหนึ่ง บ้านเรือนเป็นเรือนไม้ทั้งหลัง หลังคามุงกระเบื้องดินแดง แผ่นเล็ก ๆ ซึ่งในปัจจุบันหาได้ยาก เพราะบ้านเก่าแก่ดั้งเดิม เสื่อมคามกาลเวลา และได้รื้อถอนสร้างแบบใหม่ไปหมดแล้ว หรือ บางหลัง เป็นแบบกึ่งเก่ากึ่งใหม่ก็มีให้เห็นอยู่ ประชากรส่วนใหญ่ จะประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม เช่น ปลูกหอมแดง กระเทียม และพืชผักหมุนเวียนกันไป ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดดงฤๅษีเป็นศูนย์รวมทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี

สมัยก่อนผืนแผ่นดินที่เราเรียกว่า จังหวัดลำพูน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง ฯลฯ เป็นที่อยู่ของชนชาติ ลัวะ เม็ง (มอญ) และขอม แม้จะมีคนไทยยวน ไทยลื้อ ไทยยอง มาอาศัยอยู่แต่มีจำนวนน้อย

บ้านขุนแปะ (อยู่ในเขตอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่) ในสมัยโบราณเป็นหมู่บ้านที่ใหญ่โต กว้างขวาง ผู้คนมั่งคั่งด้วยทรัพย์สมบัติ การค้าขายไปมาถึงกันง่าย โดยอาศัยลำน้ำปิง เป็นศูนย์กลางการค้าบ้านขุนแปะ จึงเป็นชุมชนที่หนาแน่นใหญ่โตแห่งหนึ่ง ในหมู่บ้านนี้มีเศรษฐีคนหนึ่งไม่ปรากฏชื่อ ร่ำรวยกว่าเศรษฐีทั้งปวงในบ้านขุนแปะ เพราะชำนาญ ทางอ้อม เศรษฐีคนนี้จะทำทุกวิถีทางที่จะกอบโกยเอาทรัพย์สินจากคนอื่นให้ได้ ไม่ว่าจะในการใช้จ่าย แกะจะจ่ายก็ต่อเมื่อได้รับกำไรทุกครั้ง ไม่ว่าจะด้านใด แม้แต่การทำบุญทำทาน ก็ต้องคิดเสียก่อนว่าจะได้จาก การทำบุญครั้งนี้หรือไม่ เป็นคนไม่มียอมเสียเปรียบใคร เศรษฐีคนนี้มีบุตร ๒ คน ไม่ปรากฏชื่อเช่นกัน หลังจากภรรยาได้ตายจากไป ก็ได้ทุ่มเทความรักให้กับบุตรชายทั้ง ๒ เหมือนดั่งแก้วตาด้วนซ้ายและขวาของแก เด็กทั้งสองเกิดมาท่ามกลางความกอบโกยมั่งคั่งของพ่อ ได้เห็นการเอาเปรียบคนจน ทำให้เกิดความคิดสงสารแปรนิสัย

ห่างไกลจากผู้เป็นพ่อเป็นอย่างมาก พอเจริญวัยขึ้น เศรษฐีจึงได้นำลูกทั้งสองไปฝากวัดเพื่อให้ศึกษาเล่าเรียน วิชาการต่างๆ ซึ่งในสมัยนั้นวัดเป็นแหล่งวิทยาการทั้งหลาย แทนที่เด็กทั้งสองจะสนใจวิชาซีพเหมือนเพื่อนทั่วไป แต่กลับสนใจเรียนกรรมฐานและปฏิบัติได้ดี ต่อมาพ่อเศรษฐีก่อนุญาตให้บรรพชาเป็นสามเณรเป็นที่พอใจ แต่ทั้งสองได้ศึกษาธรรมให้สูงขึ้น ไม่เคยพูดว่าจะลาสิกขาเลย จนอายุครบอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ตั้งหน้าตั้งตาศึกษา ปฏิบัติในกิจของสมณะมากยิ่งขึ้น

ท่านเศรษฐีรอคอยพระลูกชายทั้งคู่จะลาสิกขาบทไปแล้ว ปีเล่า ก็ไม่มีวี่แวว รู้สึกเป็นห่วงทรัพย์สินสมบัติที่ตั้งหน้าตั้งตาสะสมตั้งแต่หนุ่มจนแก่ จะไม่มีใครมาครอบครอง ถ้าแม่ลูกทั้งสองจะไม่สึกออกมาความทุกข์เช่นนี้จึงเกิดขึ้นกับเศรษฐีผู้นั้น มหาเศรษฐีวิตกเป็นห่วงทรัพย์สินมาก จึงกลับไปวัดอีกครั้ง ตั้งใจเด็ดขาดที่จะให้ลูกชายทั้งสองสึกให้ได้ แม้ท่านครูบาเจ้าอาวาสจะพยายามชี้แจงอย่างไร ก็ไม่สามารถทำให้เศรษฐีมีใจไม่เฝียด มองเห็นความสุข และคุณค่าของการบวชได้ ครูบาจึงแนะนำว่าท่านไปพูดจาทักท้วงกับลูกชายเถิด เมื่อเป็นความประสงค์ทั้งสองฝ่าย อตมาก็ไม่อาจห้ามได้

เศรษฐีจึงเจรจาเรื่องที่ตนต้องการกับพระลูกชายทั้งสอง ส่วนพระลูกชายทั้งสองได้สำนึกในบุญคุณของบิดาคิดว่าถ้าสิ้นอายุเพราะเหตุไม่สึกก็จะเป็นกรรมแลกกันแห่งแคลงใจกันในภายหลัง จึงได้ขอเวลา ๒-๓ วัน แล้วจะสึก

หลังจากนั้นไม่นานพระทั้งสองจึงได้ลาสิกขาบทมาอยู่กับบิดา ช่วยบิดาประกอบกิจการงานด้วยความซื่อสัตย์พยายามชี้แจงให้บิดาทราบในเรื่องของความซื่อสัตย์ แต่บิดาก็ได้แย้งตลอด

หลายปีผ่านไป ความเป็นอยู่ของครอบครัวนี้เป็นไปอย่างสงบ แต่เศรษฐีไม่พอใจที่ลูกชายไม่ปฏิบัติตนเหมือนชายหนุ่มทั่วไป ไม่ชอบเที่ยว ไม่สนใจผู้หญิง เศรษฐีหาทางเปลี่ยนแปลงนิสัยของลูกทั้งสองให้สนุกสนาน กับชีวิตการเป็นฆราวาส ได้ให้นางระบำแสดงการยั่ววนให้เกิดอารมณ์คึกคัก เลี้ยงดูด้วยสุราอาหาร แต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ ยิ่งเศรษฐีพยายามทำทุกวิถีทาง ก็ยิ่งทำให้ลูกทั้งสองเกิดความเบื่อหน่าย พยายามหลีกเลี่ยงไม่ทำตามใจผู้เป็นบิดา ในคืนหนึ่งจึงชวนกันหนีออกจากหมู่บ้านมุ่งหน้าเดินทางสู่ทิศเหนือเลียบบตามฝั่งแม่น้ำปิงขึ้นมาเพื่อแสวงหาที่สงบเงียบ ห่างไกลจากบ้านขุนแปะ ไม่ให้ผู้เป็นบิดาติดตามพบได้ ทั้งสองเดินทางไปจนถึงสบลี้คือแม่น้ำลี้ที่ไหลมาบรรจบแม่น้ำปิง ทั้งสองเดินทางตามฝั่งแม่น้ำลี้มาทางทิศตะวันออก จนถึงบริเวณที่สร้างวัดดงฤๅษี ในปัจจุบัน ซึ่งบริเวณป่านั้นชาวบ้านเรียกว่า “ดงป่าหวาย” และได้อธิฐานถือนบวชเป็นฤๅษี ตั้งหน้าตั้งตาบำเพ็ญเพียรภาวนา โดยไม่คำนึงถึงวันเวลาที่ผ่านไป ร่างกายซูบผอมเพราะได้รับอาหารไม่เพียงพอ ไม่นานก็มรณภาพ ด้วยกันทั้งคู่ ที่บ้านดงป่าหวาย ปัจจุบันคือ “บ้านดงฤๅษี” พอดีในระยะนั้น คนรับใช้กลุ่มหนึ่งของเศรษฐี บ้านขุนแปะกำลังสืบหาทั้งสองอยู่พอดี ได้ยินชาวบ้านหลายคนพูดถึงฤๅษี ๒ รูป ได้มรณภาพพร้อมกัน จึงชวนกันไปดูเมื่อเห็นก็ตกใจ เพราะพระฤๅษีทั้งสองคนเป็นลูกชายของเศรษฐีบ้านขุนแปะ จึงนำความมาบอกท่านเศรษฐี

ท่านเศรษฐีได้ก่อสร้างสถูปบรรจุอัฐิของพระฤๅษีไว้ พระสถูปเจดีย์นั้นเป็นรูปทรงข้าวบิณฑ์ และให้ช่างก่อรูปพระฤๅษีทั้งสองไว้เป็นรูปยืนสูง ๑๐ ศอก หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ยืนห่างกันประมาณ ๖ ศอก ฐานที่รองรับรอบรูปปั้นเป็นดินแท่งใหญ่เหมือนหิน รูปร่างลักษณะเป็นพระยืนห่มผ้าเหมือนพระทั่วไป มือขวากุมหลัง มือซ้ายไว้

ที่ได้สะดือ เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่พระฤๅษี ทั้งสองที่ได้มาอยู่และได้มรณภาพในสถานที่แห่งนี้ ซึ่งในปัจจุบันเป็นวัดดงฤๅษี ดดยการนำของบุคคลท่านหนึ่งชื่อว่า “พ่อหนานคำธิยะ” ซึ่งเป็นชาวไทยลื้อ ไทยยอง ที่อพยพมาจากอำเภอป่าซางในสมัยนั้น ซึ่งการอพยพย้ายถิ่นฐานในสมัยโบราณนั้น ได้มีการต่อแพไม้ไผ่ขึ้น เพื่อใช้ในการเดินทางรวมถึงการขนส่งสัมภาระต่างๆ ในสมัยก่อนเส้นทางคมนาคมไม่สะดวกจึงต้องใช้วิธีการต่อแพข้ามแม่น้ำต่างๆ และได้ข้ามแม่น้ำลื้อมีจนถึงดงป่าหวาย

พ่อหนานคำธิยะ เป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้าน ท่านได้เห็นบริเวณป่าดงฤๅษี (ดงป่าหวาย) มีสฤๅษีและมียะฤๅษีก้อยืนอยู่แต่เศียรได้หักหายไป จึงชักชวนชาวบ้านช่วยกันแผ้วถางและสร้างกุฎิเป็นที่อยู่ของสามเณรขึ้นทั้งยังสร้างวิหารครอบคลุมรูปก่อพระฤๅษีไว้ ตลอดถึงเสนาสนะอื่นๆ ในสมัยต่อมาจนถึงปัจจุบัน

๑๙. ข้อมูลวิถีชีวิตของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ชุมชนดงฤๅษี มีทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นความอุดมสมบูรณ์ของพื้นดิน ที่มีแร่ธาตุที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก มีแม่น้ำลี้ไหลผ่าน พร้อมทั้งมีระบบการชลประทานที่ดีทั่วทั้งหมู่บ้าน จึงทำให้เกษตรกรมีความพร้อมในการเพาะปลูกพืชผักต่าง ๆ ได้ตั้งแต่อดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน และยังมีต้นทุนทางวัฒนธรรมอันดีมาแต่โบราณกาล ทำให้ชุมชนเกิดพลังสามัคคี มีความเข้มแข็ง มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เห็นได้จากการปรับภูมิทัศน์รวมถึงรั้วบ้านตลอดสองฝากฝั่งถนนของหมู่บ้าน ให้เป็นสีฟ้า - ขาว สีฟ้าแสดงออกถึงความสามัคคีของคนในชุมชน สีขาว แสดงออกถึงวัดและพระพุทธศาสนาซึ่งทำให้จิตใจบริสุทธิ์ ชาวบ้านดงฤๅษีส่วนใหญ่จะสืบเชื้อสายมาจากไทย ยอง ภาษาที่ใช้เป็นภาษาคำเมือง (อุ้ยยง อุ้ยลาว) การแต่งกาย ตามแบบสมัยนิยม ความเป็นอยู่ในอดีตสร้างบ้านแบบเสาไม้สัก ยกพื้นให้สูงเพราะป้องกันสัตว์ป่ามาทำร้าย และยังป้องกันน้ำป่าเข้ามาท่วมอีกทางหนึ่ง ปัจจุบันประชากรในชุมชนได้ร่วมมือร่วมใจที่จะพัฒนาหมู่บ้านให้น่าอยู่ น่าอาศัย จึงกลายมาเป็นโครงการหอมมือ ฮ่อมใจ สายใยฮัก สู่ชุมชนคนดงฤๅษี ทำให้หมู่บ้านสวยงามร่มรื่น ก่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่รู้สึกอบอุ่นปลอดภัยทั้งร่างกายและทรัพย์สิน ชุมชนดงฤๅษี เป็นชุมชนคนเข้มแข็ง เพราะการรวมพลังของคนในชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานภาคราชการร่วมบูรณาการทุกสิ่งทุกอย่างเข้าด้วยกันอย่างสมบูรณ์ สมดังคำขวัญที่ว่า “หอมแดงเยี่ยมกระเทียมดี กะหล่ำปลีใส ลำไยหวาน ประสานสามัคคี หอไตรเป็นศรี ประเพณีเป็นสง่า กราบบูชาพระฤๅษี”

อาชีพของคนในหมู่บ้านห้วยห้า ในฤดูกาลต่าง ๆ		
เดือน ๓ เหนือ (ธ.ค. - ม.ค.) ปลูกหอมแดง ปลูกกระเทียม ปลูกผักเพื่อจำหน่าย	เดือน ๔ เหนือ (ม.ค. - ก.พ.) เก็บดอกหอม ปลูกผักเพื่อจำหน่าย	เดือน ๕ เหนือ (ก.พ. - มี.ค.) ถอนหอม และกระเทียม ปลูกผักเก็บผักหวานจากภูเขา
เดือน ๖ เหนือ (มี.ค. - เม.ย.) ถอนหอม และกระเทียม ปลูกผัก	เดือน ๗ เหนือ (เม.ย. - พ.ค.) ขุดดินยกแปลงเพื่อทำเกษตร	เดือน ๘ เหนือ (พ.ค. - มิ.ย.) ปลูกหอมแดง ปลูกผักเพื่อจำหน่ายและขยายพันธุ์
เดือน ๙ เหนือ (มิ.ย. - ก.ค.) ปลูกหอมแดง ปลูกผักเพื่อจำหน่าย ผลิตท้อปฟี่ลำไย	เดือน ๑๐ เหนือ (ก.ค. - ส.ค.) ถอนหอม และกระเทียม ปลูกผัก	เดือน ๑๑ เหนือ (ส.ค. - ก.ย.) หว่านกล้า ปลูกข้าวในนา ปลูกหอมแดง และปลูกผัก
เดือน ๑๒ เหนือ (ก.ย. - ต.ค.) ปลูกผักทั่วไป ผลิตท้อปฟี่ลำไย เก็บเห็ดเหลียงจากภูเขา	เดือน ยี่ เหนือ (ต.ค. - พ.ย.) เกี่ยวข้าว ฟาดข้าว เพื่อการบริโภคและจำหน่าย	เดือน เกียง เหนือ (พ.ย. - ธ.ค.) เก็บดอกหอม เตรียมรับการทำเกษตร

แบบบันทึกวิถีชีวิตของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

คำชี้แจง : ให้แต่ละกลุ่มนำข้อมูลวิถีชีวิต มาสรุปข้อมูลเป็นวิถีชุมชน

ชื่อหมู่บ้าน /ชุมชน ..... บ้านดงฤๅษี.....

หมู่ที่ ๘ ตำบล/แขวง บ้านโอง อำเภอ/เขต บ้านโอง จังหวัด ลำพูน

วิถีชุมชน/แขวง

๑. เดือนมกราคม เดือน ๔ เหนือ (มกราคม – กุมภาพันธ์)

- ประเพณีทำบุญตักบาตรเนื่องในวันมาฆบูชา
- ตานหลวงผิงไฟพระเจ้า
- ทำบุญวันมรณภาพครูบาป็น

๒. เดือนกุมภาพันธ์ เดือน ๕ เหนือ (กุมภาพันธ์ - มีนาคม)

- ประเพณีทำบุญกัณฑ์ตานฉลองเสนาสนะวัดวาอารามต่าง ๆ

๓. เดือนมีนาคม เดือน ๖ เหนือ (มีนาคม - เมษายน)

- ประเพณีทำบุญกัณฑ์ตานฉลองเสนาสนะวัดวาอารามต่าง ๆ
- ประเพณีสงกรานต์
- ประเพณีแห่ไม้ค้ำสะหลี

๔. เดือนเมษายน เดือน ๗ เหนือ (เมษายน – พฤษภาคม)

- ประเพณีสงกรานต์
- ประเพณีปีใหม่เมือง
- ประเพณีขนทรายเข้าวัด
- ประเพณีรดน้ำดำหัว
- ประเพณีการตานขันข้าว
- ประเพณีบวชเณรภาคฤดูร้อน

๕. เดือนพฤษภาคม เดือน ๘ เหนือ (พฤษภาคม - มิถุนายน)

- ทำบุญตักบาตรวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา

๖. เดือนมิถุนายน เดือน ๙ เหนือ (มิถุนายน – กรกฎาคม)

- งานทำบุญทั่วไป
- ถวายต้นเทียนพรรษา

๗. เดือนกรกฎาคม เดือน ๑๐ เหนือ (กรกฎาคม - สิงหาคม)

- ประเพณีทำบุญเข้าพรรษา วันอาสาฬหบูชา
- ประเพณีหว่านกล้า ดำนา ปลุกข้าว

๘. เดือนสิงหาคม เดือน ๑๑ เหนือ (สิงหาคม - กันยายน)

- ประเพณีทำบุญตักบาตรเนื่องในวันแม่แห่งชาติ

๙. เดือนกันยายน เดือน ๑๒ เหนือ (กันยายน – ตุลาคม)

- ประเพณีทำบุญเข้าพรรษา

๑๐. เดือนตุลาคม เดือน ยี่ เหนือ (ตุลาคม – พฤศจิกายน)

- ทำบุญตักบาตรวันออกพรรษา
- ถวายผ้าจ่านาพรรษา
- ประเพณีการทอดกฐิน
- ประเพณีแข่งแพไม้ไผ่และทำบุญตานก้วยสลาก
- ประเพณีลอยกระทง
- ประเพณีการแห่แค่หลวง
- ประเพณีการแห่แค่หลวง ประเพณีการฟังเทศน์มหาชาติ

๑๑. เดือนพฤศจิกายน เดือน เกียง เหนือ (พฤศจิกายน - ธันวาคม)

- เทศกาลส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่

๑๒. เดือนธันวาคม เดือน ๓ เหนือ (ธันวาคม – มกราคม)

- ประเพณีถวายทานข้าวใหม่
- การทำบุญวันขึ้นปีใหม่
- ประเพณีเข้าวัดตรุษกมุลกรรม

บันทึกข้อมูลเพิ่มเติม

.....
.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน ..... หอศิลป์๑๑๐ ปี ที่ว่าการอำเภอบ้านโฮ้ง

วัน/เดือน/ปี..... - .....

ทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) ..... บ้านดงฤๅษี.....

ตำบล/แขวง ..... บ้านโสัง ..... อำเภอ/เขต ..... บ้านโสัง ..... จังหวัด ..... ลำพูน.....

การสำรวจครั้งที่ ๑ /๒๕๖๕

ทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) ..... บ้านดงฤๅษี ..... ตำบล/แขวง ..... บ้านโฮ่อง ..... อำเภอ/เขต ..... บ้านโฮ่อง ..... จังหวัด ..... ลำพูน .....

รหัสพรรณไม้	ชื่อพื้นเมือง (ชื่อที่ท้องถิ่น นั้นเรียก)	ลักษณะ วิสัย	ลักษณะเด่นของพืช	ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	บริเวณที่พบ	หมายเหตุ
		(เช่น ไม้ต้น ไม้พุ่ม ไม้ เลื้อย ไม้รอ เลื้อย ฯลฯ)	(เช่น สี กลิ่น ยาง มีหนาม ฯลฯ)	(เช่น เป็นอาหาร ยารักษาโรค เครื่องมือเครื่องใช้ ฯลฯ)	(ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๑	เสลี่ยมครุฑ	ไม้พุ่ม	เป็นมีลักษณะย่อยๆ	นิยมนำมาเป็นผักแนม	๕๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ. บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๒/๑	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	มีใบสีเขียวยอดอ่อน	นิยมนำมาประกอบอาหาร	๔๖ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ. บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๒/๒	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	ใบใหญ่กว่าผักหวานป่า สี เข้มกว่า	นิยมนำยอดมาประกอบอาหาร	๖๘ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ. บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๒/๓	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	มีใบสีเขียวอ่อนรสชาติ หวาน	นิยมนำมาประกอบอาหาร	๔๒/๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๒/๔	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	ใบอ่อนมีรสหวาน	นิยมนำยอดมาประกอบอาหาร	๔๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ. บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๒/๕	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	มีใบสีเขียวเขียวอ่อนเล็กๆ มีรสชาติหวาน	นำยอดมาประกอบอาหาร	๑๐/๓ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๒/๖	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	มีใบสีเขียวเล็กๆมีรสชาติ หวาน	นิยมนำยอดมาประกอบทำอาหาร	๑๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ. บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	

๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๒/๗	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	ใบมีลักษณะคล้ายใบมะยม มีรสหวาน	นิยมนำยอดไปประกอบอาหาร	๑๒๕/๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๒/๘	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	ลำต้นสูงใหญ่ใบสีเขียว เล็กๆมีรสชาติหวาน	ใช้ยอดประกอบทำอาหาร	๑๒๔/๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๒/๙	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	ใบสีเขียวสด รสชาติหวาน	ใช้ประกอบอาหาร	๑๓๗ ม.๘ ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๒/๑๐	ผักหวานบ้าน	ไม้พุ่ม	วานบ้าน ต้นผักหวานบ้าน จัดเป็นไม้พุ่มขนาดกลาง มีความสูงของต้นประมาณ ๐.๕-๓เมตร ลำต้นแข็ง แตกกิ่งก้านระนาบไปกับพื้นหรือเกือบปรกดิน ลำต้นอ่อน กลม หรือเป็นเหลี่ยม เปลือกต้นขรุขระ เป็นสีน้ำตาล ส่วนกิ่งอ่อนเป็นสีเขียวเข้มผิวเรียบ กิ่งเรียวอเล็กน้อยตามข้อ	นิยมนำยอดอ่อนมาประกอบอาหาร	๑๑๕/๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๓	ลำไย พันธุ์คริสตอล	ไม้ยืนต้น	ผิวเปลือกคล้ายมังคุด เนื้อรสชาติคล้ายลำไยผสมเงาะ สีผิวเนื้อเหมือนลิ้นจี่ แต่มีกลิ่นทุเรียนอ่อนๆ	ผลสุมารับประทาน	๔๗/๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๔	มะม่วง พันธุ์เขียวมรกต	ไม้ยืนต้น	พันธุ์ทองดำ รสชาติเปรี้ยวอมหวาน	ใช้รับประทานทั้งผลดิบ ผลสุกและจำหน่าย	๗๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน	

๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๕	มะม่วง พันธุ์เขียวมรกต	ไม่ยืนต้น	พันธุ์ทองคำ รสชาติเปรี้ยวอมหวาน	รับประทานผลดิบ ผลสุกและเพื่อจำหน่าย	๙๑/๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๖	มะม่วง พันธุ์อาร์ทูอูทู	ไม่ยืนต้น	รูปทรงผลมะม่วงอาร์ทูอูทู มีลักษณะทรงกลมคล้ายรูปหัวใจ มีน้ำหนักผลเฉลี่ย ๕๐๐ กรัม ถึง ๑,๐๐๐ กรัม (ขึ้นอยู่กับการไถ่ผลและการบำรุง) ความยาวของผล เฉลี่ย ๑๐-๑๒ เซนติเมตร และความกว้างของผล เฉลี่ย ๗-๑๐ เซนติเมตร สีเนื้อเมื่อสุกมีสีเหลืองสด ลักษณะผลของเนื้อมีส่วนน้อย เนื้อแข็ง รสชาติหวานหอม ทานอร่อย และไม่มีการกลั่นซี้ได้	นิยมนำผลสุกมารับประทาน	๒๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๕	ใบพลู	เลื้อย	มีใบเป็นรูปหัวใจสีเขียว	ใช้เป็นเครื่องแนม	๗๒ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๖	เขือง	ไม่ยืนต้น	มีขนาดใหญ่ ใบหยักสีเขียวสด	นำตุ้งกระดากมามัดกับก้านเขือง ปักบนเจดีย์ทรายในวันเข้าวัด ทำบุญในวันมหาสงกรานต์	๕๖ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๗	ส้มป่อย	ไม่ยืนต้น	ใบย่อยๆเป็นช่อ	ยอดนำมาประกอบอาหาร	๖๐/๒ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๘	ชะพลู	ไม้ล้มลุก	ผิวใบเรียบสีเขียวเข้มเป็นมัน ใบรูปหัวใจ	นำมาประกอบในการทำอาหาร	๕๖/๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	

๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๙/๑	ผักเหือด	ไม่ยืนต้น	ใบรีปลแหลมยอดอ่อนมีสีชมพูอมส้ม	นิยมนำยอดอ่อนมาประกอบอาหาร	๗๗ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๙/๒	ผักเหือด	ไม่ยืนต้น	เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ ใบแก่รูปรีหรือรูปไข่ขอบขนาน ปลายใบมนมีลำต้นสูงใหญ่	นิยมนำยอดมาประกอบอาหาร	๖๐ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๙/๓	ผักเหือด	ไม่ยืนต้น	เมื่อใบเริ่มออกจะลักษณะคล้ายดอกจำปาตอนตูม กลมรียาวปลายแหลม มีปลอกบางๆ หุ้มเป็นกาบ ใบ มองดูใสโปร่งสวยงาม เด่นสะดุดตาน่าเชยชมไปทั่วทั้งกิ่งก้าน เมื่อยอดอ่อน ใบอ่อนเจริญเป็นใบแก่สีเขียว เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ ใบแก่รูปรีหรือรูปไข่ขอบขนาน ปลายใบมน ขอบใบเรียว ผิวใบมัน กว้าง ๕-๘ เซนติเมตร ยาว ๘-๑๕ เซนติเมตร มีหูใบขนาดเล็กติดโคนใบนิดๆ ดอกออกเป็นช่อ ดอกเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลาง ๐.๔-๐.๖ เซนติเมตร ก้านดอกสั้น ดอกออกตามซอกใบ ผล	นิยมนำยอดอ่อนมาประกอบอาหาร	๑๔๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	

			อ่อนสีเขียว ขนาด ๑-๒ เซนติเมตร เมื่อแก่ เปลี่ยนเป็นสีชมพูแดง ม่วง ม่วงอมดำ หรือดำ			
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๙/๔	ผักเหือด	ไม้ยืนต้น	ลำต้นสูงใหญ่มีใบใหญ่	นิยมนำยอดมาทำอาหาร	๑๒๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๑๐	หัวละมาน	ไม้พุ่ม	ใบหยักกลมมน ดอกเป็นช่อมีสีส้มแดง	นำยามาทาแผลสด	๓๔ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๑๑	งาดำ	ไม้ล้มลุก	ต้นสีเขียวใบเรียวยาว ปลายแหลมดอกสีขาว	นิยมนำเมล็ดมาแปรรูป	๖๓ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๑๒	ดอกแค	ไม้ยืนต้น	ดอกมีสีขาว ใบรีเล็กกริกัน เป็นใบใหญ่	นิยมนำดอกมาประกอบอาหาร	๒๘ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๑๓	เชียงดา	ไม้ล้มลุก	ใบมีสีเขียวมันเงา	นิยมนำยอดอ่อนมาประกอบอาหาร	๔๑/๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๑๔	กล้วยหอม เชียงราย	ไม้ยืนต้น	ผลใหญ่ยาวมีกลิ่นหอม	สามารถนำผลมารับประทาน ลำต้นอ่อน ปลีมาประกอบอาหาร	๔๒ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๑๕	ควั่นใต้	ไม้ล้มลุก	ใบมีขนอ่อนๆ ขอบใบมีหยัก	นำมาตำใส่หัวเด็ก	๔๒/๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๑๖	โป่งฟ้า	ไม้ยืนต้น	ใบรียาวมีกลิ่นหอมเย็น	นิยมนำมาเป็นผักแนม	๔๒/๒ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๑๗	ผักเสี้ยว	ไม้ยืนต้น	ใบคล้ายผรเสื่อ ดอกมีสีชมพู	นิยมนำยอดอ่อนมาประกอบอาหาร	๘๗ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๑๘	ต้นหม่อน	ไม้ยืนต้น	มีใบยักสีเขียวมีผลสีม่วง เมื่อสุก จะมีรสชาติหวานอมเปรี้ยว	นิยมนำมาทานผล	๑๔๓ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	

๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๑๙	ชะอม	ไม้พุ่ม	ลำต้นมีหนามมีกลิ่นเฉพาะ	นิยมนยอต่ออ่อนมาประกอบอาหาร	๑๐๐/๒ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๒๐	เพกา	ไม้ยืนต้น	ลำต้นสูง มีผลเป็นฝักยาวคล้ายดาบ	นำฝักมาเป็นเครื่องแกม	๑๑๐/๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๒๑	โอโวกาโต้	ไม้ยืนต้น	ผลมีสีเขียวรสมัน จืด	นิยมนำผลสุกมารับประทาน	๘๖/๒ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๒๒	ลิ้นจี่	ไม้ยืนต้น	ผลมีสีแดงขรุขระมีรสหวานอมเปรี้ยว	นิยมนำผลสุกมารับประทาน	๘๖/๒ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๒๓	ลองกอง	ไม้ยืนต้น	ผลมีสีเหลืองอ่อนรสหวานอมเปรี้ยว	นิยมนำผลสุกมารับประทาน	๘๖/๒ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๒๔	ละมุดอินเดีย	ไม้ยืนต้น	ละมุดอินเดียผลสุกมีสีเหลือง	นิยมนำผลสุกมารับประทาน	๘๖/๒ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๒๕	มะยงชิด	ไม้ยืนต้น	ผลใหญ่สีเหลือง มีรสหวาน	นิยมนำผลสุกมารับประทาน	๑๐/๔ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๒๖	พริกไทย	ไม้พุ่ม	ใบกลมคล้ายหัวใจ	นิยมนำผลมาประกอบอาหาร	๙๐ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๒๗	ตีปลี	เลื้อย	เป็นไม้เลื้อยมีใบสีเขียวรูปรีปลายแหลมมีผลสีแดงเมื่อสุก	ผลนำมาทำเครื่องเทศ	๑๑๔ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๒๘	ขนุน	ไม้ยืนต้น	ลำต้นสูงใบใหญ่มีผลสีเหลืองเมื่อสุกจะมีกลิ่นเฉพาะตัว	นำผลมาประกอบอาหาร	๒๗ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	

<p>๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๒๙</p>	<p>ใบหนด</p>	<p>ไม่ยื่นต้น</p>	<p>ใบใหญ่มีขนอ่อนๆปลายแหลม</p>	<p>ขนาด เป็นพืชที่นิยมปลูกไว้หน้าบ้าน เพราะมีความเชื่อว่า ขนาดไล่ผีหรือป้องกันผีไม่ให้มาหลอกหลอน ข้อเท็จจริงนี้ไม่สามารถพิสูจน์ได้ นอกจากนี้ยังเอาไว้ทำน้ำมันต์ ทั้งนำไปประพรมให้วัว ควาย กันผี และปลูกเอาไว้ใช้ทำยา</p> <p>ใบขนาดมีสรรพคุณยอदनินในการใช้เป็นยา คือ ใช้เป็นยาแช่ โดยต้มใบขนาดในน้ำให้กับแม่หลังคลอดและทารกได้แช่ ได้อาบ รวมทั้งให้แม่ลูกอ่อนดื่มกินด้วย ชาวบ้านเชื่อกันว่า ผู้หญิงหลังคลอดลูกใหม่ๆเลือดจะเสีย การกินน้ำใบขนาดต้มจะช่วยบำรุงเลือด ช่วยขับน้ำคาวปลาให้แม่ ซึ่งใบขนาดเป็นยาร้อนจึงช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของเลือด ทั้งยังมีฤทธิ์แก้ไอเสปจึงเหมาะกัแม่หลังคลอด</p> <p>ใบขนาดยังเป็นสมุนไพรที่มีสรรพคุณในการช่วยลดการอักเสบของผิวหนัง และการที่ใบขนาดมีน้ำมันมีน้ำมันหอมระเหยจึงช่วยกระตุ้นระบบประสาทและระบบ</p>	<p>๕/๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน</p>
-------------------------	--------------	-------------------	--------------------------------	--	--

				<p>การหายใจ ซึ่งไม่เพียงแต่ใช้ต้มอาบ ให้แม่และทารกตอนคลอดใหม่ๆ เท่านั้น ใบหนาดยังใช้ต้มอาบ หรือใช้เป็นยาอบ แก้มัดผื่นคัน รักษาอาการผิวหนังอักเสบ ช่วยทำให้ผิวสวย ลดปัญหาเรื่องผิวพรรณ ใช้ตำพอกฝีเพื่อแก้อักเสบ ใช้น้ำคั้นสดๆ ทาแผลสดเพื่อห้ามเลือดได้อีกด้วย</p> <p>ขนาดเป็นยาร้อนและมีน้ำมันหอมระเหย จึงมีสรรพคุณในการช่วยย่อย แก้อืดท้องเฟ้อ จุกเสียด ช่วยขับลม แก้อุดท้อง แก้อหิว แก้อไอ ทำให้หายใจโล่ง โดยใช้ใบหนาด ชงกินหรือต้มกิน หรือเคี้ยวกินใบสดๆหรือเคี้ยวกินกับใบพลูเพื่อแก้อุดเสียดแน่นก็ได้</p>	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๓๐	อินทผลัม	ไม่ยืนต้น	ใบเรียวยาวปลายแหลม เรียงกันเป็นแถวมีสีเขียวหม่น	นิยมนำผลสุกมารับประทาน	๑๐๐/๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๓๑	ดาวอินคา	ไม่เลื้อย	ลำต้นแตกกิ่งเป็นเถาเลื้อย ได้ยาวมากกว่า ๒ เมตร เถาอ่อนมีสีเขียว เถาแก่หรือโคนเถามีสีน้ำตาล แก่นเถาแข็ง และเหนียว ใบของถั่ว	นิยมผลมาแปรรูปรับประทาน	๑๑๒ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน

ดาวอินคาเป็นพืชใบเลี้ยงคู่
แตกใบเป็นใบเดี่ยว เรียง
สลับเยื้องกันตามความยาว
ของเถา ใบมีรูปหัวใจ โคน
ใบกว้าง และเว้าตรงกลาง
เป็นฐานหัวใจ ส่วนปลาย
ใบแหลม แผ่นใบมีสีเขียว
สด และมีร่องตื้นๆตามเส้น
แขนงใบ ส่วนขอบใบหยัก
เป็นฟันเลื่อย มีก้านใบยาว
ประมาณ ๒-๔ เซนติเมตร
ส่วนแผ่นใบกว้างประมาณ
๘-๑๐ เซนติเมตร ยาว
ประมาณ ๑๒-๑๘
เซนติเมตร ดอกเป็นช่อ
ตามซอกใบบนเถา แต่ละ
ช่อมีดอกขนาดเล็กจำนวน
มาก ดอกมีลักษณะทรง
กลม สีเขียวอมเหลือง เป็น
ดอกชนิดแยกเพศ แต่
รวมอยู่ในช่อดอก และต้น
เดียวกัน โดยดอกเพศเมีย
จะอยู่บริเวณโคนช่อดอก
๒-๔ ดอก ส่วนดอกเพศผู้มี
จำนวนมากถัดจากดอก

			<p>เพศเมียมาจนถึงปลายช่อดอก ทั้งนี้ ถั่วดาวอินคาจะติดดอกครั้งแรกเมื่ออายุประมาณ ๕ เดือน หลังเมล็ดงอก และผลจะแก่ที่พร้อมเก็บได้ประมาณอีก ๓-๔ เดือน หลังออกดอก ผลเรียกเป็นฝัก มีลักษณะเป็นแคปซูลที่แบ่งออกเป็นพูๆหรือแฉก ๔-๗ พู ขนาดฝักกว้าง ๓-๕ เซนติเมตร เปลือกผลอ่อนมีสีเขียวสด และมีประสีขาวกระจายทั่ว แล้วค่อยๆเปลี่ยนเป็นสีดำเมื่อสุก และแก่จนแห้งเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล พร้อมกับเปลือกปริแตกจนมองเห็นเมล็ดด้านใน</p>			
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๓๒	กล้วยใต้แม่ อ่อง	ไม่ยืนต้น	ผลสุกมีกลิ่นหอม รสชาติหวาน	ใช้รับประทานผลและลำต้น	๑๐๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๓๓	สะเคา	ไม่ยืนต้น	ต้นสูงใหญ่ ใบหยัก มีรสชาติขม	ใช้เป็นผักแรมอาหาร	๑๑๕ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๓๔	ส้มป่อย	ไม่ยืนต้น	ลำต้นมีหนาม ใบย่อยสีเขียวสด รสชาติเปรี้ยว	ใช้ในการประกอบอาหาร	๗๙ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ. บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	

<p>๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๓๕</p>	<p>ต้นตาล</p>	<p>ไม่ยืนต้น</p>	<p>ลำต้นใหญ่และเนื้อแข็งแรงแมาก และเป็นปาล์มที่แยกเพศกันอยู่คนละต้น ลำต้นขนาดประมาณ ๓๐-๖๐ เซนติเมตร มีความสูงของต้นได้ถึง ๒๕-๔๐ เมตร ลำต้นเป็นเสี้ยนสีดำและแข็งมาก แต่ใ้กลางของลำต้นจะอ่อน ส่วนบริเวณโคนต้นจะมีรากเป็นกลุ่มใหญ่ ในขณะที่ต้นยังเตี้ยจะมีทางใบแห้งและติดแน่น</p>	<p>นิยมนำมาใช้ประกอบอาหารและใช้ในงานหัตถกรรมต่าง ๆ และอาจมีการนำไปใช้ทางยาสมุนไพรบ้าง</p>	<p>๒๑/๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน</p>	
<p>๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๓๖</p>	<p>ป่าเห้วหมอง</p>	<p>ไม่ยืนต้น</p>	<p>ใบใหญ่ปลายแหลม มีผิวสัมผัสสาก</p>	<p>รับประทานเพื่อเป็นยารักษาโรค</p>	<p>๑๓๖/๑ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน</p>	
<p>๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๓๗</p>	<p>มะรุ้ม</p>	<p>ไม่ยืนต้น</p>	<p>ไม่ยืนต้น ขนาดกลาง ลำต้นมีความสูงประมาณ ๑๕ – ๒๐ เมตร ลำต้นเป็นพุ่มโปร่ง เปลือกลำต้นเป็นสีเทาอ่อน ผิวค่อนข้างเรียบ เติบโตมีความสูงถึง ๔ เมตร และออกดอกภายในปีที่แรกที่ปลูก ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ชนิดที่แตกใบย่อย ๓ ชั้น ยาว</p>	<p>นิยมนยอดอ่อน ฝักอ่อน มาประกอบอาหาร</p>	<p>๑๑/๒ ม.๘ ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน</p>	

			<p>๒๐ - ๔๐ ซม.ออกเรียงแบบสลับ ใบย่อยยาว ๑ - ๓ ซม. รูปไข่ ปลายใบและฐานใบมน ผิวใบด้านล่างสีอ่อนกว่าและมีขนเล็กน้อย ขณะที่ใบยังอ่อน ออกดอกในฤดูหนาว ดอกเป็นดอกช่อ สีขาว กลีบเรียง มี ๕ กลีบ กลีบดอกมี ๕ กลีบ แยกกัน ผลเป็นฝักยาว เปลือกสีเขียวมีส่วนคอดและส่วนมน เป็นระยะ ๆ ตามยาวของฝักฝักยาว ๒๐ - ๕๐ ซม. เมล็ดเป็นรูปสามเหลี่ยม มีปีกบางหุ้ม ๓ ปีก เส้นผ่าศูนย์กลางของเมล็ดประมาณ ซม.</p>			
<p>๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๓๘</p>	<p>ผักไชยา</p>	<p>ไม่ยืนต้น</p>	<p>ก้านใบยาว ใบหยักเว้าเป็นแฉกคล้ายใบมะละกอ</p>	<p>ใช้ในการประกอบอาหาร</p>	<p>๓/๑ ม.๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน</p>	
<p>๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๓๙</p>	<p>เพชรสังฆาต</p>	<p>ไม้เลื้อย</p>	<p>เป็นไม้เถา เถาอ่อนสีเขียว เป็นสี่เหลี่ยมเป็นข้อต่อกัน ใบเพชรสังฆาต ใบเป็นใบเดี่ยวรูปสามเหลี่ยม แผ่น</p>	<p>ที่โดดเด่นก็คงหนีไม่พ้นการใช้เป็นยารักษาโรคริดสีดวงทวาร โดยมีงานวิจัยของ พญ. ดวงรัตน์ เชี่ยวชาญวิทย์ และคณะ ได้</p>	<p>๑๓๔/๑ ม.๘ ต.บ้านโอง อ.บ้านโอง จ.ลำพูน</p>	

			<p>ใบเรียบสีเขียวเป็นมัน ออกเรียงสลับตามข้อต้น ปลายใบมน โคนใบเว้า ขอบใบหยักมนห่าง ๆ ก้านยาว ๒-๓ เซนติเมตร ดอกเพศสังฆาต ดอกเป็น สีเขียวอ่อน ออกเป็นช่อ ตามข้อตรงข้ามกับใบ กลีบ ดอกมี ๔ กลีบ โคนด้าน นอกสีแดง ด้านในเขียว อ่อน เมื่อดอกบานเต็มที่ จะงอ้งุมไปด้านล่าง ที่ดอก มีเกสรเพศผู้ ๔ อัน ผล เพชรสังฆาต ผลเป็น รูปทรงกลม ผิวเรียบเป็น มัน ผลอ่อนสีเขียว ผลสุกสี แดงออกดำ ในผลมีเมล็ด กลมสีน้ำตาล ๑ เมล็ด โดย ส่วนที่นำมาใช้เป็นยา สมุนไพร ได้แก่ เถา ราก ใบยอดอ่อน และน้ำจาก ต้น</p>	<p>ประเมินประสิทธิภาพของสมุนไพร เพชรสังฆาตกับผู้ป่วยที่เป็นโรค ริดสีดวงทวารจำนวน ๑๒๑ คน เปรียบเทียบกับยาแผนปัจจุบัน อย่างดาฟลอน (Daflon) โดย ผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนน ของการประเมินผลของสมุนไพร เพชรสังฆาตกับยาดาฟลอนไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ และที่สำคัญยังพบว่าค่าใช้จ่าย ของยาแคปซูลเพชรสังฆาตถูกกว่า ยาดาฟลอนถึง ๒๐ เท่าอีกด้วย ผลการวิจัยนี้จึงสรุปได้ว่าแคปซูล เพชรสังฆาตสามารถใช้ทดแทน ยาดาฟลอนในการรักษาโรค ริดสีดวงทวารได้เป็นอย่างดี</p>		
<p>๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๔๐</p>	<p>เสลดพังพอน</p>	<p>ไม้พุ่ม</p>	<p>เป็นพรรณไม้พุ่มแกมเถา มักเลื้อยพาดไปตามต้นไม้ อื่น ๆ มีความสูงได้</p>	<p>นิยมนำไปเข้ายา</p>	<p>๑๓๔/๒ ม.๘ ต.บ้าน โองัง อ.บ้านโองัง จ. ลำพูน</p>	

		<p>ประมาณ ๑-๓ เมตร ลำ ต้นมีลักษณะเกลี้ยง ต้น อ่อนเป็นสีเขียว ลำต้นมี ลักษณะกลม ผิวเรียบเป็น ปล้องสีเขียว ใบ เสลดพังพอนตัวเมีย ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกเรียงตรง ข้ามกันเป็นคู่ ๆ ลักษณะ ของใบเป็นรูปใบหอก รูปรี แคบขอบขนาน ปลายใบ และโคนใบแหลม ส่วน ขอบใบเรียบ ใบมีขนาด กว้างประมาณ ๒-๓ เซนติเมตร และยาว ประมาณ ๗-๙ เซนติเมตร แผ่นใบเป็นสีเขียวเข้ม ผิว ใบเรียบ</p>		
--	--	---	--	--

ทะเบียนพันธุ์สัตว์ในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) ..... บ้านดงฤๅษี.....
ตำบล/แขวง ..... บ้านโฮ่ง..... อำเภอ/เขต ..... บ้านโฮ่ง..... จังหวัด..... ลำพูน.....

การสำรวจครั้งที่ ๑ /๒๕๖๕

ทะเบียนพันธุ์สัตว์ในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) ..... บ้านดงฤๅษี ..... ตำบล/แขวง ..... บ้านโฮ่อง ..... อำเภอ/เขต ..... บ้านโฮ่อง ..... จังหวัด ..... ลำพูน .....

รหัสพันธุ์สัตว์	ชื่อพื้นเมือง (ชื่อที่ท้องถิ่นนั้น เรียก)	ประเภท	ลักษณะเด่นของ สัตว์	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	บริเวณที่พบ	หมายเหตุ
		(เช่น สัตว์น้ำ สัตว์ เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์ ปีก ฯลฯ)	(เช่น ขนาด สี รูปร่าง ลำตัว ฯลฯ)	(เช่น เป็นอาหาร ยา รักษาโรค เครื่องมือ เครื่องใช้ ฯลฯ)	(ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘- ๐๐๑	หมูแคระ พันธุ์ ฮอลแลนด์	สัตว์เลี้ยงลูกด้วย น้ำนม	สัตว์เลี้ยงแสนน่ารัก ฉลาด ดูแลง่าย มี รูปร่างหน้าตา ภายนอกไม่ต่างอะไร จากหมูทั่วไป เพียงแต่มีขนาดตัว เล็กกว่า	เลี้ยงเพื่อความ สวยงาม	44 ม.8 ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘- ๐๐๒/๑	ไก่ชน พันธุ์ พม่า	สัตว์ปีก	ลักษณะเด่น คือมี ความดุ ไบหน้ากลม ตากลมสดใส หงอน หมอบ หงอนชี้ หรือ หัวจุก เนื้อแน่น มีแข้ง เล็กแห้ง	เลี้ยงเพื่อประกอบ อาชีพ	10/3 .8 ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘- ๐๐๒/๒	ไก่ชน พันธุ์ พม่า	สัตว์ปีก	ลักษณะเด่น คือมี ความดุ ไบหน้ากลม	เลี้ยงเพื่อประกอบ อาชีพ	21/1 .8 ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	

			ดวงตากลมสดใส หงอนหมูป หงอนซี่ หรือหัวจุก เนื้อแน่น มี แข้งเล็กแห้ง			
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘- ๐๐๓	ไก่ พันธุ์ไข่	สัตว์ปีก	มีขนสีน้ำตาลอ่อนถึง เข้ม ขนปีกสีน้ำตาล สร้อยคอสีน้ำตาล เข้ม หงอนจักรใหญ่ สีแดงสดเหนียงสี แดงใหญ่ ตุ่มหูแดงมี สีขาวปนเล็กน้อย ผิวหนังและแข้งมีสี เหลือง ปลายหางมีสี ดำ เปลือกไข่สี น้ำตาลอ่อน จะให้ไข่ ฟองแรกเมื่ออายุ ประมาณ ๑๖๙ วัน	เลี้ยงเพื่อเป็นอาหาร	237 .8 ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘- ๐๐๔	ไก่ชน พันธุ์ เหล่าป่า ก้อย	สัตว์ปีก	มีกำลังมาก ทรวด ลีลาแพรวพราว เป็น พันธุ์ผสมระหว่างไก่ ชนเพศผู้ จ.ตราด และเพศเมียจากป่า รกฟ้า เหล่าป่าก้อย จ.ลำพูน	เลี้ยงเพื่อประกอบ อาชีพ	21/1 .8 ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	

ใบงานที่ ๘

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

๒๓. ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

๑. สาขา.....สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน.....

ประเภท (สาขาเกษตรกรรม/ สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม / สาขาการแพทย์แผนไทย / สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม / สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน / สาขาสวัสดิการ / สาขาศิลปกรรม / สาขาการจัดการองค์กร / สาขาภาษาและวรรณกรรม / สาขาศาสนาและประเพณี

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น.....วิสาหกิจชุมชนท็อฟฟี่ลำไยสดดงฤๅษี.....

รหัสภูมิปัญญา.....๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๐๘.....

๒. เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น (นาย / นาง / นางสาว / ชุมชน / กลุ่ม)

.....นางเกศรี ชนันทนะ.....

บ้านเลขที่.....๑๑๐/๑..... หมู่ที่.....๘..... ตำบล/แขวง.....บ้านโสม.....อำเภอ/เขต.....บ้านโสม.....จังหวัด.....ลำพูน.....

รหัสไปรษณีย์.....๕๑๑๓๐..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X:.....๑๘.๓๓๖๘๖๓๐๘๙๓๕๒๘๕๖N..... Y: ๙๘.๗๙๙๐๖๖๓๐๑๔๓๕๒๓E.....±๘.๕m.....

E-mail address:.....

๓. ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ .....

๔. จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ใช้เนื้อลำไยสด ที่มีรสชาติหวานของเนื้อลำไยเอง

๕. รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลุ่มท็อฟฟี่ลำไยเริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๗ โดยกลุ่มแม่บ้านดงฤๅษี ที่นำลำไยที่มีอยู่มากจนจนได้ที่แล้วนำมาปั่นเป็นลูกกลมๆห่อด้วยกระดาษสีต่อมาได้ทำการเปลี่ยนประธานแม่บ้านมาเรื่อยๆทำให้กลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงจึงมีการจัดตั้งทำกลุ่มใหม่ ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด ๑๔ คน โดยมีการลงทุนกันเองและได้ทำกันเองที่บ้านเมื่อมีออเดอร์จากนั้นได้เปลี่ยนชื่อจากท็อฟฟี่ลำไยสดเป็นลำไยกวน แต่ยังคงอยู่ในนามของกลุ่มวิสาหกิจท็อฟฟี่ลำไยดงฤๅษี

๖. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- มีการดูงานจากบุคคลภายนอก จำนวน .....ครั้ง   จำนวน.....คน
- มีการนำไปใช้ในพื้นที่เดียวกัน.....คน   นอกพื้นที่.....คน
- อื่น ๆ (ระบุ).....

๗. ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก
.....
  - ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
แบบเดิม คือ
.....
การพัฒนาและต่อยอดคือ
.....
  - ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่
๘. วัตถุประสงค์ที่ใช้ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญา ซึ่งพื้นที่อื่นไม่มี ได้แก่
๑. ....ลำไย.....

หมายเหตุ : กรณีภูมิปัญญา ในแต่ละสาขา มีข้อมูล / ผู้รู้มากกว่า ๑ คน ขอให้เพิ่มเติมแบบฟอร์ม

วาดภาพประกอบ

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน เจ้าหน้าที่สำรวจงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น สังกัด เทศบาลตำบลบ้านไผ่
วัน/เดือน/ปี.....๒๖/๔/๒๐๒๒. ๑๔:๕๖:๐๘.....

ใบงานที่ ๘

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

๒๓. ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

๑. สาขา.....สาขาเกษตรกรรม ด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป.....

ประเภท (สาขาเกษตรกรรม/ สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม / สาขาการแพทย์แผนไทย / สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม / สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน / สาขาสวัสดิการ / สาขาศิลปกรรม / สาขาการจัดการองค์กร / สาขาภาษาและวรรณกรรม / สาขาศาสนาและประเพณี

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น.....การทำข้าวแคบ.....

รหัสภูมิปัญญา.....๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๑๓.....

๒. เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น (นาย / นาง / นางสาว / ชุมชน / กลุ่ม)

.....นางเกสร ต๊ะตา.....

บ้านเลขที่.....๕.....หมู่ที่.....๘.....ตำบล/แขวง.....บ้านโฮ้ง.....อำเภอ/เขต.....บ้านโฮ้ง จังหวัด.....ลำพูน.....

รหัสไปรษณีย์.....๕๑๑๓๐.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X:.....๑๘.๓๓๔๔๔๘๘๘๙๑๖๙๑๘๖๔N..... Y: ๙๘.๗๙๙๔๕๐๗๗๙๓๓๓๗๑E±๗.๕๐m.....

E-mail address:.....

๓. ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ .....

๔. จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น เป็นการไม่แป้งด้วยมือ มีสองรสชาติมีแบบธรรมดา และแบบผสมกะทิ

๕. รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้าวแคบ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร คือ ข้าว มีทำเป็นของทานเล่น โดยมีรสชาติเค็มๆ ทำมาจากแป้งข้าวที่หมักปรุรสดตามสูตรพื้นบ้าน แล้วนำมานึ่งบนผ้าขาวบาง เมื่อแป้งสุกแล้วจะแซะออกเป็นแผ่นกลมๆ นำไปตากแดดจนแห้ง

๖. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- มีการดูงานจากบุคคลภายนอก จำนวน .....ครั้ง   จำนวน.....คน
- มีการนำไปใช้ในพื้นที่เดียวกัน.....คน   นอกพื้นที่.....คน
- อื่น ๆ (ระบุ).....

๗. ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก
.....นางบุญยวง เศษชิต.....
- ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
แบบเดิม คือ
.....
- การพัฒนาและต่อยอดคือ
.....
- ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

๘. วัสดุที่ใช้ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญา ซึ่งพื้นที่อื่นไม่มี ได้แก่

- ๑.....ข้าว.....
- ๒.....งาช้างม่อน.....
- ๓.....กระเทียม.....

หมายเหตุ : กรณีภูมิปัญญา ในแต่ละสาขา มีข้อมูล / ผู้รู้มากกว่า ๑ คน ขอให้เพิ่มเติมแบบฟอร์ม

วาดภาพประกอบ

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน เจ้าหน้าที่สำรวจงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น สังกัด เทศบาลตำบลบ้านไผ่
วัน/เดือน/ปี.....๑๑/๕/๒๐๒๒.๑๐:๒๓:๐๓.....

ใบงานที่ ๘

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

๒๓. ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

๑. สาขา.....สาขาศาสนาและประเพณี.....

ประเภท (สาขาเกษตรกรรม/ สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม / สาขาการแพทย์แผนไทย / สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม / สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน / สาขาสวัสดิการ / สาขาศิลปกรรม / สาขาการจัดการองค์กร / สาขาภาษาและวรรณกรรม / สาขาศาสนาและประเพณี

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น..... การทำกระเทียมเจียว.....

รหัสภูมิปัญญา..... ๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๑๕.....

๒. เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น (นาย / นาง / นางสาว / ชุมชน / กลุ่ม)

..... เกศรี ชนนชนะ.....

บ้านเลขที่..... ๑๐๑/๑..... หมู่ที่..... ๘..... ตำบล/แขวง..... บ้านโสัง อำเภอ/เขต..... บ้านโสัง จังหวัด..... ลำพูน.....

รหัสไปรษณีย์..... ๕๑๑๓๐..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X:..... N ๑๘° ๑๙' ๔๓.๙๒๘"..... Y: E ๙๘° ๔๘' ๒๕.๐๘๐".....

E-mail address:.....

๓. ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☒ อื่นๆ..... ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ.....

๔. จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่น ได้แก่ หอมแดง และกระเทียม ซึ่งมีปริมาณมาก เพื่อเพิ่มมูลค่า และสร้างอาชีพในชุมชน สามารถเก็บได้นาน ไม่ผสมแป้ง วัตถุดิบเสีย

๕. รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระเทียมเจียว และหอมแดงเจียว เป็นการนำวัตถุดิบหอมแดงมาหั่นชิ้นบางๆ กระเทียมนำมาตำให้พอละเอียด แล้วนำมาทอดในน้ำมันที่ร้อนจนมีสีเหลืองอ่อนๆ ใช้สำหรับโรยหน้าอาหารหลายชนิด เพื่อเพิ่มกลิ่นหอมรสชาติกลมกล่อม

๖. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- มีการดูงานจากบุคคลภายนอก จำนวน .....ครั้ง   จำนวน.....คน
- มีการนำไปใช้ในพื้นที่เดียวกัน.....คน   นอกพื้นที่.....คน
- อื่น ๆ (ระบุ).....

๗. ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก
.....ศึกษาวิชาด้วยตนเอง.....
- ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
แบบเดิม คือ
.....
- การพัฒนาและต่อยอดคือ
.....
- ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

๘. วัสดุที่ใช้ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญา ซึ่งพื้นที่อื่นไม่มี ได้แก่

- ๑.....หอมแดง.....
- ๒.....กระเทียม.....

หมายเหตุ : กรณีภูมิปัญญา ในแต่ละสาขา มีข้อมูล / ผู้รู้มากกว่า ๑ คน ขอให้เพิ่มเติมแบบฟอร์ม

วาดภาพประกอบ

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน เจ้าหน้าที่สำรวจงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น สังกัด เทศบาลตำบลบ้านโสัง
วัน/เดือน/ปี.....๑๑/๕/๒๐๒๒.๑๓:๔๗:๒๗.....

ทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) ..... บ้านดงฤๅษี.....
ตำบล/แขวง ..... บ้านโฮ่ง..... อำเภอ/เขต ..... บ้านโฮ่ง..... จังหวัด..... ลำพูน.....

การสำรวจครั้งที่ ๑ /๒๕๖๕

ทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) ..... บ้านดงฤๅษี ..... ตำบล/แขวง ..... บ้านโฮ่อง ..... อำเภอ/เขต ..... บ้านโฮ่อง ..... จังหวัด ..... ลำพูน .....

รหัสภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นของภูมิปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	บริเวณที่พบ (ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	หมายเหตุ
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๐๘	วิสาหกิจชุมชนท้อพฟี่ลำไยสดดงฤๅษี	สาขา กองทุนและ ธุรกิจชุมชน	เกศรี ชนนะ	ใช้เนื้อลำไยสด ที่มีรสชาติหวานของเนื้อลำไยเอง	เป็นการแปรรูปลำไยเพื่อเป็นอาหารในรูปแบบท้อพฟี่ ใช้ทำเป็นสินค้า OTOP และของฝากในชุมชน	๑๑๐/๑ หมู่ที่ ๘ บ้านดงฤๅษี ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๑๓	การทำข้าวแคบ	สาขา เกษตรกรรม	เกสร ต๊ะตา	ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น เป็นการไม่แป้งด้วยมือ มีสองรสชาติมีแบบธรรมดา และแบบผสมกะทิ	เป็นการแปรรูปข้าว ไม้ละเอียด ประุงรสตามสูตรพื้นบ้าน นำน้ำขมิ้นผงมาตากแห้ง	๕ หมู่ที่ ๘ บ้านดงฤๅษี ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	
๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๑๕	การทำหอมแดงเจียวกระเทียมเจียว	สาขา เกษตรกรรม	เกศรี ชนนะ	เป็นการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่น ได้แก่ หอมแดง กระเทียม เพื่อเพิ่มมูลค่า สร้างอาชีพในชุมชน สามารถเก็บได้นาน ไม่ผสมแป้ง วัตถุดิบเสีย	เป็นการแปรรูปหอมแดง กระเทียม นำมาทอดในน้ำมัน ทำให้มีรสชาติเฉพาะตัว นำมารับประทานร่วมกับอาหารต่างๆ เพื่อเพิ่มกลิ่นหอม รสชาติกลมกล่อม	๑๑๐/๑ หมู่ที่ ๘ บ้านดงฤๅษี ต.บ้านโฮ่อง อ.บ้านโฮ่อง จ.ลำพูน	

ใบงานที่ ๙

เรื่อง การเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

แบบบันทึกข้อมูลโบราณคดี

๒๕. ชื่อโบราณสถาน / โบราณวัตถุ ..... หอไตรวัดดงฤๅษี.....

รหัสโบราณสถาน / โบราณวัตถุ ..... ๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๓/๒.....

อายุ.....ไม่ระบุ.....ปี   รูปร่าง.....ผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า.....สี่.....ปูนไม้.....ขนาด.....-

วัน เดือน ปี .....๓/๔/๒๐๒๒, ๑๓:๕๑:๒๕.....สถานที่บันทึก.....วัดดงฤๅษี.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: ๑๘.๓๓๘๙๔๗๗๑๓๕๓๙๐๐๔N.....Y: ๙๘.๗๙๔๑๘๒๔๑๗๙๑๔๒๗E ±๒.๕๐ m.....

ลักษณะเด่น

หอไตรวัดดงฤๅษี ตั้งอยู่ในวัดดงฤๅษี ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน ตัวอาคารมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายกพื้นสูง เสาชั้นล่างก่ออิฐฉาบปูน เสาชั้นบนเป็นไม้มีร่องรอยลงรักปิดทองลายเครือล้านนา มีระเบียงประดับด้วยลายฉลุไม้ในศิลปะล้านนาผสมศิลปะรัตนโกสินทร์ล้อมรอบ ผังอาคารเป็นไม้ หน้าบันและโก่งคิ้วเป็นไม้แกะสลักลายเครือล้านนาปิดทองประดับกระจก โครงสร้างหลังคาเป็นเครื่องไม้แบบมาตั้งใหม่ หลังคาซ้อนกัน ๒ ชั้น มุงด้วยกระเบื้องดินขอแบบพื้นเมือง ซ่อฟ้า ใบระกาและหางหงส์ เป็นปูนปั้นประดับกระจกโบราณสถานแห่งนี้ ไม่ปรากฏประวัติการก่อสร้างชัดเจน แต่ใน พ.ศ.๒๕๖๑ พระครูปั้น โปธิโก เจ้าอาวาสวัดดงฤๅษีพร้อมด้วยคณะศรัทธาได้ทำการบูรณะหอไตรแห่งนี้โดยมีพ่อหนานปัน ไชยชมพูเป็นช่างผู้ควบคุมงานบูรณะ

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ - สกุล.....พระสมุห์ชนัสร์นันท์ จันทปณฺโญ.....อายุ.....๓๖.....ปี

ที่อยู่ .....วัดดงฤๅษี ๑๔๐ ม.๘ ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน.....

บันทึกเพิ่มเติม

.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน.....เจ้าหน้าที่สำรวจงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น สังกัด เทศบาลตำบลบ้านโฮ้ง

วัน/เดือน/ปี.....๓/๔/๒๐๒๒, ๑๓:๕๑:๒๕.....

ภาพประกอบ

โบราณสถาน

โบราณวัตถุ

3 เม.ย. 2022 09:46:09
18.339947713539004N 98.79418241791427E ±2.50m
ตำบล เหลายาว, อำเภอ บ้านไผ่ 51130
ประเทศไทย

ใบงานที่ ๙

เรื่อง การเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

๒๔. แบบบันทึกข้อมูลแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น

แหล่งทรัพยากรที่สำคัญ เช่น อุทยานแห่งชาติ น้ำตก สวนเฉลิมพระเกียรติ สวนพฤกษศาสตร์ สวนป่า ฯลฯ
รายละเอียดการบันทึกข้อมูล เช่น ประวัติ ความสำคัญ อายุ การใช้ประโยชน์ การซ่อมแซมปรับปรุง ฯลฯ

ชื่อแหล่งทรัพยากร .....ต้นพระศรีมหาโพธิ์.....

รหัสทรัพยากร .....๘-๕๕๑๐๓๐๑-๐๘-๐๐๕/๒.....

วัน เดือน ปี .....๑๑/๕/๒๐๒๒, ๑๐:๓๙:๓๕..... สถานที่บันทึก..... วัดดงฤๅษี.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X:๑๘.๓๓๙๘๗๘๐๑๘๐๑๔๑๓๓N, Y: ๙๘.๗๙๔๒๒๗๔๒๒๗๔๒๘๗๓๔๓E ±๔.๐๐m.....

ลักษณะเด่น

เนื่องจากการเฉลิมฉลองในโอกาสครบรอบปีการครองราชย์มากกว่า ๕๐ ปีของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จึงได้นำต้นพระศรีมหาโพธิ์พระราชทานให้กับเจ้าคณะอำเภอแต่ละอำเภอเพื่อเป็นของที่ระลึกในงานพระราชพิธีกาญจนาภิเษกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งได้มา ๒ ต้น ได้ให้ไว้กับวัดบ้านโห่งหลวงและวัดดงฤๅษี

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ - สกุล.....พระสมุห์ชนัสสนันท์ จันทปนโณ..... อายุ..... ๓๖..... ปี

ที่อยู่ ..... วัดดงฤๅษี ม.๘ ต.บ้านโห่ง อ.บ้านโห่ง จ.ลำพูน.....

บันทึกเพิ่มเติม

.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน เจ้าหน้าที่สำรวจงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น สังกัด เทศบาลตำบลบ้านโห่ง
วัน/เดือน/ปี..... ๑๑/๕/๒๐๒๒, ๑๐:๓๙:๓๕.....

ภาพประกอบ

ทะเบียนโบราณคดีในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) ..... บ้านดงฤๅษี.....
ตำบล/แขวง ..... บ้านโฮ่ง..... อำเภอ/เขต ..... บ้านโฮ่ง..... จังหวัด..... ลำพูน.....

การสำรวจครั้งที่ ๑ /๒๕๖๕

ทะเบียนโบราณคดีในชุมชน

(ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน แขวง) ..... บ้านดงฤๅษี ..... ตำบล/แขวง ..... บ้านโฮ่อง ..... อำเภอ/เขต ..... บ้านโฮ่อง ..... จังหวัด ..... ลำพูน .....

รหัส โบราณคดี	ชื่อ พื้นเมือง	ประวัติ	ลักษณะเด่น	ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	บริเวณที่พบ	หมายเหตุ
		(เช่น ความสำคัญ อายุ)	(เช่น รูปร่าง รูปทรง ขนาด)	(เช่น การใช้ประโยชน์)	(เช่น สถานที่ พิกัดทาง ภูมิศาสตร์)	
๘- ๕๕๑๐๓๐๑- ๐๘-๐๐๓/๒	หอไตรวัด ดงฤๅษี	ไม่ปรากฏประวัติการก่อสร้างชัดเจน แต่ ใน พ.ศ.๒๔๖๑ พระครูปิ่น โปธิโก เจ้า อาวาสวัดดงฤๅษีพร้อมด้วยคณะศรัทธา ได้ทำการบูรณะหอไตรแห่งนี้โดยมีพ่อบุ หนานปิ่น ไชยชมพูเป็นช่างผู้ควบคุมงาน บูรณะ	ตัวอาคารมีแผนผังเป็น รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายก พื้นสูง เสาชั้นล่างก่ออิฐ ฉาบปูน เสาชั้นบนเป็น ไม้มีร่องรอยลงรักปิด ทองลายเครือล้านนา มีระเบียงประดับด้วย ลายฉลุไม้ในศิลปะ ล้านนาผสมศิลปะ รัตนโกสินทร์ล้อมรอบ โบราณสถานแห่งนี้	เป็นโบราณสถานที่มี ความเป็นมา และแสดง ถึงศิลปะในยุคสมัย ล้านนาและรัตนโกสินทร์	วัดดงฤๅษี ๑๔๐ ม.๘ ต. บ้านโฮ่อง อ. บ้านโฮ่อง จ. ลำพูน	

๘- ๕๕๑๐๓๐๑- ๐๘-๐๐๕/๒	ต้นพระ ศรีมหา โพธิ์	เนื่องจากการเฉลิมฉลองในโอกาส ครบรอบปีการครองราชย์มากกว่า ๕๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถ บพิตร จึงได้นำต้นพระศรีมหาโพธิ์ พระราชทานให้กับเจ้าคณะอำเภอแต่ละ อำเภอเพื่อเป็นของที่ระลึกในงานพระ ราชพิธีกาญจนาภิเษกในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิ พลอดุลยเดช ซึ่งได้มา ๒ ต้น ได้ให้ไว้กับ วัดบ้านโง้งหลวงและวัดดงฤๅษี	เป็นต้นไม้ขนาดใหญ่ มาก แตกกิ่งก้านสาขา ยอดอ่อนมีสีน้ำตาล ผิวใบมัน โคนใบป้าน รูปหัวใจ ปลายติ่งยาว มาก	โพธิ์ เป็นต้นไม้พุทธ ประวัติ ชื่อเรียกต้นไม้ที่ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทับและตรัสรู้ จึง เป็นต้นไม้ที่ชาวพุทธให้ ความเคารพนับถืออย่าง สูง	วัดดงฤๅษี ๑๔๐ ม.๘ ต. บ้านโง้ง อ. บ้านโง้ง จ. ลำพูน	
----------------------------	---------------------------	--	---	---	--	--